

Sylabus modułu kształcenia/przedmiotu

Nr pola	Nazwa pola	Opis
1	Jednostka	Instytut Politechniczny
2	Kierunek studiów	Elektrotechnika (studia stacjonarne)
3	Nazwa modułu kształcenia/przedmiotu	Teoria i przetwarzanie sygnałów
4	Kod modułu kształcenia/przedmiotu	
5	Kod Erasmusa	
6	Punkty ECTS	6
7	Rodzaj modułu	Obowiązkowy
8	Rok studiów	3
9	Semestr	5 Blok Automatyka i Pomiary
10	Typ zajęć	Stacjonarne
11	Liczba godzin	30W, 30LO, 15P, E
12	Koordinator	Tomasz Zieliński
13	Prowadzący	
14	Język wykładowy	Polski
15	Zakres nauk podstawowych	Nie
16	Zajęcia ogólnouczelniane/na innym kierunku	Nie
17	Wymagania wstępne	Znajomość podstaw: 1) teorii obwodów (układy RLC, transformacja Laplace'a i Fouriera, transmitancja układu liniowego niezmiennego w czasie, charakterystyka częstotliwościowa układu, szereg Fouriera), 2) matematyki (w szczególności algebry linowej i analizy funkcjonalnej), 3) programowania w języku Matlab.
18	Efekty kształcenia	- Definiuje i charakteryzuje analizę sygnałów analogowych i cyfrowych w dziedzinie czasu i częstotliwości. - Definiuje i charakteryzuje przetwarzanie sygnałów analogowych i cyfrowych, w szczególności określa budowę, zasady działania i właściwości podstawowych typów filtrów analogowych i cyfrowych. - Stosuje poznane metody analizy sygnałów analogowych i cyfrowych w dziedzinie czasu i częstotliwości. - Stosuje poznane metody opisu i analizy filtrów analogowych i cyfrowych oraz dokonuje symulacji komputerowej działania ww. filtrów. - Projektuje filtry analogowe i cyfrowe ze względu na zadane kryteria użytkowe. - Stara się ciągle doksztalać i podnosić kwalifikacje zawodowe.
19	Stosowane metody dydaktyczne	Wykład: omówienie wszystkich zagadnień przedmiotu, prezentacja gotowych przeźroczy z wykorzystaniem komputera i rzutnika, pisanie programów w języku Matlab na oczach studentów, wykorzystanie tablicy i kredy do dodatkowych wyjaśnień. Laboratorium: praktyczne omówienie najważniejszych, wybranych algorytmów analizy i przetwarzania sygnałów cyfrowych podanych na wykładzie oraz ich zastosowań - implementacja programowa algorytmów w języku Matlab i ich testowanie. Projekt: samodzielne rozwiązanie przez studentów prostego zadania projektowego, rozwijanie umiejętności korzystania z literatury i innych dostępnych źródeł, uświadomienie potrzeby ciągłego doksztalcania się, rozwijanie umiejętności pracy zespołowej.
20	Metody sprawdzania i kryteria oceny efektów kształcenia	Kolokwia podczas laboratorium, egzamin końcowy, Ocenianie napisanych programów komputerowych, ocena wykonania projektu

21	Forma i warunki zaliczenia	Wykład: pozytywna ocena z egzaminu (w sesji egzaminacyjnej, początkowo pisemny, potem ustny). Laboratorium: zaliczenie z oceną wystawioną na podstawie wyniku z pisemnych kolokwii sprawdzających oraz oceny z napisanych programów. Projekt: zaliczenie z oceną wystawioną na podstawie wykonanego projektu (napisanego programu) Ocena końcowa jest średnią ważoną z ww. trzech ocen częściowych (W=40%, L=40%, P=20%). Jeśli jedna z tych ocen jest niedostateczna, to ocena końcowa także jest niedostateczna. W przypadku pozytywnej oceny końcowej może być ona podniesiona o 0,5 stopnia, jeśli student był aktywny na zajęciach laboratoryjnych. Zaliczanie zajęć jest oceniane zgodnie ze skalą ocen określoną w §19 oraz wytycznymi zawartymi w §21 oraz §22 Regulaminu Studiów PWSZ.
22	Treści kształcenia (skrócony opis)	Podstawy analizy i przetwarzania sygnałów, głównie cyfrowych, ale także w niezbędnym zakresie analogowych. Klasyfikacja sygnałów. Analiza sygnałów w dziedzinie czasu, częstotliwości oraz łącznie czasu i częstotliwości. Funkcja korelacji, transformacja Fouriera, filtracja analogowa i cyfrowa. Wybrane zastosowania.
23	Treści kształcenia (pełny opis)	Zajęcia w ramach modułu prowadzone są w postaci wykładu (30 godzin lekcyjnych), ćwiczeń laboratoryjnych-informatycznych (30 godzin lekcyjnych), prowadzonych w języku Matlab, oraz projektu (15 godzin lekcyjnych). WYKŁADY Sygnały ciągłe i dyskretne (10 godz.): 1. Klasyfikacja sygnałów, podstawowe parametry sygnałów i sposób ich obliczania, funkcja korelacji. Próbkowanie sygnałów analogowych. Generowanie sygnałów w programie Matlab. 2. Przestrzenie wektorowe sygnałów, dekompozycja sygnałów na składowe metodą transformacji ortogonalnych, wstęp do analizy częstotliwościowej, szereg Fouriera. 3. Podstawy analizy częstotliwościowej z wykorzystaniem transformacji Fouriera dla sygnałów dyskretnych DtFT oraz dyskretnej transformacji Fouriera DFT. Ilustracja twierdzenia o próbkowaniu. 4. Algorytmy szybkiej transformacji Fouriera FFT, optymalizacja analizy częstotliwościowej realizowanej z wykorzystaniem FFT. 5. Analiza częstotliwościowa: rola funkcji okien, rozdzielczość częstotliwościowa i amplitudowa. interpolowanie widma FFT, periodogram (PSD), spektrogram (STFT). Układy ciągłe i dyskretne (10 godz.): 6. Układy ciągłe: opis matematyczny, przekształcenie Laplace'a, transmitancja operatorowa, charakterystyka częstotliwościowa, odpowiedź impulsowa, spłot sygnałów, sposoby realizacji filtrów analogowych, metoda projektowania filtrów analogowych metodą doboru zer i biegunów ich transmitancji. 7. Projektowanie filtrów analogowych Butterwortha, Czebyszewa i eliptycznych. 8. Układy dyskretne: opis matematyczny, przekształcenie Z, transmitancja operatorowa, charakterystyka częstotliwościowa, odpowiedź impulsowa, spłot sygnałów, sposoby realizacji filtrów cyfrowych, metoda projektowania filtrów cyfrowych metodą doboru zer i biegunów ich transmitancji. 9. Projektowanie cyfrowych filtrów rekursywnych metodą transformacji biliniowej na podstawie prototypowych filtrów analogowych. Rekursywna filtracja cyfrowa. 10. Projektowanie cyfrowych filtrów nierekursywnych, m.in. metodą: okien, próbkowania w dziedzinie częstotliwości i optymalizacji średniokwadratowej. Spłot sygnałów. Wybrane zagadnienia/zastosowania (10 godz.): 11. Dyskretny spłot liniowy i kołowy, algorytmy szybkiego splatania (filtracji) sygnałów z wykorzystaniem FFT. 12. Filtry specjalne: filtr różniczkujący, filtr Hilberta i sygnał analityczny.

		Zastosowania. 13. Zmiana częstotliwości próbkowania: interpolator i decymator cyfrowy 14. Filtry adaptacyjne i ich zastosowania. 15. Zastosowanie algorytmu FFT w systemach transmisji cyfrowej w linii elektrycznej i telefonicznej. Modulacja i demodulacja, identyfikacja kanału, korektor czasowy i częstotliwościowy. ĆWICZENIA LABORATORYJNE W module prowadzone są zajęcia laboratoryjne (komputerowe), w trakcie których studenci piszą programy obliczeniowe w języku Matlab. Treści tych zajęć ugruntowują i rozszerzają wiedzę przekazywaną podczas wykładów. 1. Próbkowanie sygnałów analogowych. Generowanie sygnałów cyfrowych. Funkcja korelacji. Histogram. 2. Transformacje ortogonalne sygnałów. Szereg Fouriera. 3. Analiza częstotliwościowa z wykorzystaniem DtFT i DFT, ilustracja twierdzenia o próbkowaniu. 4. Algorytmy szybkiej transformacji Fouriera FFT. 5. Analiza częstotliwościowa: rola funkcji okien, interpolowanie widma FFT, periodogram, spektrogram. 6. Projektowanie filtrów analogowych metodą doboru „zer i biegunów” ich transmitancji. 7. Projektowanie filtrów analogowych Butterwortha, Czebyszewa i eliptycznych. 8. Projektowanie filtrów cyfrowych metodą doboru „zer i biegunów” ich transmitancji. Filtracja cyfrowa. 9. Projektowanie rekursywnych filtrów cyfrowych IIR metodą transformacji biliniowej filtra analogowego. 10. Projektowanie nierekursywnych filtrów cyfrowych FIR metodą okien. Niekursywna filtracja sygnałów – splot. 11. Zastosowania FFT do szybkiego liczenia splotu sygnałów oraz funkcji korelacji. 12. Filtr różniczkujący. Filtr Hilberta, sygnał analityczny i jego zastosowania. 13. Zmiana częstotliwości próbkowania: interpolacja i decymacja sygnałów. 14. Filtracja adaptacyjna. 15. Sprawdzenie wiadomości. Wystawienie zaliczeń. Projekt: praktyczna implementacja programowa wybranych algorytmów cyfrowej analizy i przetwarzania sygnałów jednowymiarowych i dwuwymiarowych
24	Literatura podstawowa i uzupełniająca	Podstawowa: 1. T. Zieliński: Cyfrowe przetwarzanie sygnałów. Od teorii do zastosowań, WKŁ, Warszawa 2005, 2007, 2009, 2014. 2. T. Zieliński: Od teorii do cyfrowego przetwarzania sygnałów. Wydział EAIiE, AGH, Kraków 2002, 2004. 3. R. G. Lyons: Wprowadzenie do cyfrowego przetwarzania sygnałów, WKŁ, 2000, 2009. Uzupełniająca: 1. J. Izydorczyk, G. Płonka, G. Tyma: „Teoria sygnałów. Wstęp”, Helion, Gliwice 1999. 2. J. Izydorczyk: „Teoria sygnałów i cyfrowe przetwarzanie sygnałów: laboratorium”, Wydawnictwa Politechniki Śląskiej, Gliwice, 1999. 3. A. Wojtkiewicz, Z. Gajo (red.): „Cyfrowe przetwarzanie sygnałów. Ćwiczenia laboratoryjne”, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2000. 4. S. W. Smith: Cyfrowe przetwarzanie sygnałów. DSP, BTC, 2007.
25	Przyporządkowanie modułu kształcenia/przedmiotu do obszaru/ obszarów kształcenia	Obszar nauk technicznych
26	Sposób określenia liczby	Udział w zajęciach: wykład (30 h) + laboratorium (30 h) + projekt (15 h)

	punktów ECTS	75h, Przygotowanie do laboratorium 15h, Napisanie sprawozdań z laboratorium (programów laboratoryjnych) 15h, Samodzielna praca z literaturą, wykładami 15h, Wykonanie projektu 20h, Przygotowanie do kolokwiiów podczas laboratorium oraz egzaminu 10h, Sumaryczne obciążenie pracą studenta 150h przeliczone na 6 punktów ECTS
27	Liczba punktów ECTS – zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	3
28	Liczba punktów ECTS – zajęcia o charakterze praktycznym	3